

Lausunto

16.04.2025

Asia: VN/10574/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/10574/2025

FCDC Corp Oy kiittää mahdollisuudesta antaa lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettua lakia. Lakia muutettaisiin siten, että kaivostoiminnassa ja konesaleissa käytettävän sähkön vero siirrettäisiin alemmasta sähköveroluokasta II yleiseen sähköveroluokkaan I, jonka vero on 2,24 senttiä kilowattitunnilta. Alemman sähköveroluokan vero on 0,05 senttiä kilowattitunnilta, joten ehdotetut muutokset nostaisivat kaivostoiminnassa ja konesaleissa käytettävän sähkön veroa 2,19 senttiä kilowattitunnilta. Sähköstä kannettavaan huoltovarmuusmaksuun ei ehdoteta muutoksia.

Ehdotetut muutokset lisäisivät ennusteiden mukaan sähköverotuloja 58 miljoonalla eurolla vuoden 2026 tasolla, josta kaivosten osuus olisi 11 miljoonaa euroa ja konesalien 47 miljoonaa euroa, jos veromuutos ei vaikuta sähkön käyttöön. Esitys nostaisi valtion sähköverotuloja vuodesta 2026, mikä otetaan huomioon valtion vuoden 2026 talousarvioesityksessä.

Emme pidä asianmukaisena lakiehdotuksen äärimmäisen lyhyttä lausuntoaikaa (1 viikko). Ottaen huomioon lain hyvin nopean valmisteluajataulun ja selvästi puutteellisen tietopohjan, olisi asiantuntijakuulemiseen tullut varata vähintään lainvalmistelun kuulemisohjeen mukainen minimiaika 6 viikkoa.

Perustelut vastustukselle

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa ”edistetään datakeskuksien sijoittumista Suomeen huomioiden sähköverkkojen liityntämahdollisuudet sekä hukkalämmön hyödyntämisen kaukolämmössä.”

Lisäksi ”päästöttömän energian ratkaisut nojaavat poikkeuksetta uuteen teknologiaan, dataan ja digitaaliseen infrastruktuuriin, joiden avulla voidaan analysoida suuria datamassoja, nopeuttaa tutkimusta, tehostaa tuotantoprosesseja ja lisätä energiatehokkuutta. Hallitus haluaa luoda mahdollisuudet uudelle kasvulle ja huolehtii, että Suomeen kannattaa investoida.”

Esitetty muutos on epäjohdonmukainen ja vaarantaa

1. Investoinnit Suomeen
2. Suomen maineen ennustettavana toimintaympäristönä
3. Nykyisessä suhdannetilanteessa rakentamis- ja datakeskusteollisuuden luomat työpaikat (rakentamisvaihe ja pysyvät työpaikat)
4. Tekoälyn hyödyntämisen Suomessa korkean teknologian kehittymisen
5. Suomen osalta EU:n Tekoälyn maanosa -toimintasuunnitelman toteutumisen (AI Continent Action Plan)
6. Suomen kilpailukyvyyn suhteessa muihin EU-maihin. Mm. Saksassa valmistellaan sähköveromuutosta siten, että Saksaan saataisiin datakeskusinvestointeja.

Esitys on toimialaa syrjivä verrattuna muihin teollisuudenaloihin, mikäli toimiala siirretään kuluttajien kanssa samaan sähköveroluokkaan. Suomi on jäljessä kaikista muista Pohjoismaista datakeskusten määrässä. Ei Suomi voi jäädä kehityksensä datakeskustoimialalla. Datakeskuksilla on merkittävä rooli osana puhtaan siirtymän arvoketjua ja kriittistä infrastruktuuria, minkä vuoksi toimialaa tulisi verottaa siten kuten muutakin teollisuutta ja pitää niiden sähkövero nykyisessä luokassa.

Datakeskusteollisuus on suurin kasvava teollisuudenala Suomessa ja tuo uusia puhtaita investointeja Suomeen. Sähköveron korotus heikentää Suomen kilpailukykyä datakeskusinvestointien houkuttelussa. Suomi on houkutteleva datakeskuskohteena muun muassa vakaan poliittisen ympäristön, kylmän ilmaston sekä edullisen uusiutuvan energian saatavuuden ansiosta.

Suomeen ja varsinkin Etelä-Suomeen on suunnitteilla kymmeniä sähkökattilainvestointeja, joilla lämmitetään vettä. Tässä toiminnassa ei ole kauheasti lisäarvoa kansantaloudelle. Eikä sähkökattiloihin synny uusia työpaikkoja juurikaan. Sen sijaan datakeskusten tuottama lisäarvo on kiistaton moniin liiketoimintoihin, joita ihmiset käyttävät päivittäin. Olisi enemmän lisäarvo tuottavaa käyttää ensin sähkö datakeskuksissa ja hyödyntää datakeskuksista tuleva hukkalämpö vedenlämmittämiseen, kuten monissa uusissa datakeskushankkeissa suunnitellaan.

Sähköveron korotus luo epävarmuutta investointiympäristöön ja voi johtaa suunniteltujen investointien lykkäämiseen tai perumiseen kokonaan. Tietojemme mukaan hankkeita on jo ilmoitetun veronkorotuksen vuoksi peruuntumassa. Poukkoileva päätöksenteko ja ennakoimattomuus on aiheuttanut sen, että Suomi menetti hyvän maineensa datakeskustoimijoiden keskuudessa.

Sähköveroluokan muutos vaarantaa 20 miljardin euron arvosta datakeskushankkeita. Tästä summasta 10 miljardia euroa on suunnitteluvaiheessa olevia jo julkaistuja hankkeita, jotka odottavat investointipäätöstä, toiset 10 miljardia euroa ovat vielä julkaisemattomia hankkeita. On hyvä ymmärtää, että nämä noin 20 miljardia ovat infrastruktuuriin tehtäviä sijoituksia (maanrakennus,

sähkölaitteet, rakennus ja muut palvelevat rakenteet) ja sen lisäksi tulevat siis varsinaiset datakeskuksen koneet, jotka ovat monin kertaisten verrattuna infrastruktuuri sijoituksiin.

Gloaalien datakeskusoperaattoreiden sijoittuminen Suomeen ei ole itsestään selvää. Datakeskustoimijat operoivat globaalissa kilpailukentässä, jossa investointikohteita arvioidaan monin perustein, joista sähköveron aiheuttama operointikustannus on yksi merkittävimmistä. Yhtiömme on neuvotellut kymmenien globaalisti toimivien operaattoreiden kanssa ja aina heille pitää ensin markkinoida Suomea ja vakuuttaa miksi Suomeen kannattaa tulla.

Investointien viivästyminen tai peruminen vaikuttaa merkittävästi Suomen verotuloihin. Datakeskukset ovat merkittäviä työllistäjiä ja veronmaksajia. Veronkorotus hidastaa toimialan kasvua ja siten heikentää sen positiivisia vaikutuksia Suomen talouteen. Erityisesti rakentamisen matalasuhdanteessa olisi tärkeä saada käynnissä olevat ja investointien valmisteluputkessa olevat hankkeet toteutumaan. Tällä hetkellä valtaosa Suomen datakeskuksista on vasta investointien suunnitteluasteella. Sähköveroluokan muutoksella tavoitellaan verotulojen kasvua valtiolle - mutta sellaisia hankkeita ei voi verottaa, jotka eivät koskaan toteudu. Datakeskuksilla on suuri aluetaloudellinen vaikutus ja niitä onkin suunnitteilla yli 30 kaupunkiin tai kuntaan Suomessa.

Datakeskukset kerryttävät kiinteistöveroa, yhteisöveroa sekä sähköveroa. Alemmasta sähköveroluokasta huolimatta verotulojen kokonaismäärä kasvaa huomattavasti, jos sähköveroluokka pidetään nykyisessä luokassa II, sillä toteutuvien investointien määrä on tällöin suurempi kuin jos veroluokkaa nostetaan.

Ehdotus datakeskusten siirtämisestä korkeampaan sähköveroluokkaan on myös ristiriidassa EU:n Tekoälyn maanosat-toimintasuunnitelman kanssa (AI Continent Action Plan). Suunnitelman yksi keskeinen osa-alue on rakentaa Eurooppaan laajamittainen tekoälyyn perustuva data- ja laskentainfrastruktuuri. Edistääkseen yksityisen sektorin investointeja pilvipalvelukapasiteettiin ja datakeskuksiin komissio ehdottaa myös erityistä säädöstä pilvipalvelujen ja tekoälyn edistämiseksi.

Sähköveron korotus ei myöskään edistä Suomen tavoitteita hiilineutraaliudesta. Datakeskukset voivat toimia joustavana kuormana sähköverkossa ja auttaa tasapainottamaan uusiutuvan energian tuotantoa. Päätös olisi myös täysin päinvastainen EU:n Clean Industrial Dealin kanssa, jonka mukaan energiaintensiivisen teollisuuden kilpailukykyä tulee pyrkiä tukemaan kansallisella tasolla ja näin edistää teollisuudenaloja siirtymään puhtaampiin teknologioihin.

Datakeskukset käyttävät paljon sähköä, mutta kantaverkkoyhtiö Fingridin tuoreen arvion mukaan keskipitkällä aikavälillä näköpiirissä ei ole tilannetta, että uusi teollinen sähkönsyönti (tuli se sitten datakeskuksista tai muista teollisista hankkeista) ajaisi Suomea sähköpulaan. Suomessa on tällä hetkellä noin 2000–3000 megawatin edestä uusiutuvan energian tuotannon hankkeita rakentamisvalmiina, mutta investointipäätöksiä ei ole tehty, koska sähkölle ei ole löytynyt kysyntää. Datakeskukset tarjoavat ratkaisun ongelmaan lisäämällä sähkönsyntä ja näin tukemalla uusiutuvan energian tuotantoa.

Datakeskukset ovat kriittinen osa digitaalista infrastruktuuria, mahdollistaen esimerkiksi pilvipalvelut, tekoälyn, tutkimuksen ja kehityksen. Niitä tarvitaan ja johonkin ne kyllä perustetaan, joten eikö olisi parempi, että ne rakennetaan Suomeen kerryttämään valtion tuloja ja luomaan suomalaisille työpaikkoja? Datakeskusteollisuuden työllistävä vaikutus (suorat, välilliset ja heijastusvaikutukset) ovat yli 30 000 henkilötyövuotta ja rakennusvaiheen aikainen työvaikutus yli 50 000 henkilötyövuotta.

Datakeskukset ovat myös tärkeä osa Suomen huoltovarmuutta. Ne mahdollistavat digitaaliset palvelut, jotka ovat välttämättömiä yhteiskunnan toiminnalle kriisitilanteissa. Suomen kokonaisturvallisuuden kannalta globaalin kriittisen infran sijaitseminen Suomessa on kokonaisturvallisuuttamme lisäävä tekijä.

Kun Ruotsi kaksi vuotta sitten muutti verotukeaan, alkoi datakeskushankkeita siirtyä Suomeen. Jos Suomi seuraa Ruotsin esimerkkiä, vaarannamme Suomeen suunnitellut investoinnit sekä heikennämme Suomen kilpailukykyä, kun sijoittajat suuntaavat katseensa muihin maihin. Ruotsia ei tule pitää esimerkkinä, vaan päinvastoin varoittavana esimerkkinä.

Ehdotamme, että hallitus harkitsee vaihtoehtoisia ratkaisuja, jotka eivät heikennä datakeskusteollisuuden kilpailukykyä ja investointiympäristöä.

Ehdotamme, että datakeskusten taloudellisista vaikutuksista toteutetaan laajempi selvitys, ja sähköveroluokan muutoksesta päätetään vasta selvityksen tuottaman tiedon pohjalta, kuten FDCA on lausunnossaan esittänyt. Selvityksessä tulisi ottaa huomioon myös sähköveroluokan muutoksen vaikutukset investointeihin, syntyviin välittömiin ja välillisiin työpaikkoihin sekä muiden verolajien kertymään.

Jaakko Leinonen

FCDC Corp Oy.

Leinonen Jaakko
FCDC CORP OY